

MISTR JAN HUS
O CÍRKVI

KAPITOLA PRVNÍ

Každý křestan má věrně věřit svatou církve obecnou, tak jako má milovat Pána Ježíše Krista ženicha té církve i církev samu, jeho nevěstu; ale nemiluje svou duchovní matku, nepozná-li ji přinejmenším vírou; má ji tedy vírou poznávat, a tak ji jako přední matku cítí.

5
Abychom se s ní tedy poněkud obeznámili, je třeba si uvědomit za prvé, že církev znamená dům Boží, zbudovaný k tomu, aby lid v něm uctíval svého Boha, jak čteme v 1. epistole Korintském 11: „Cožpak domy nemáte k jídlu a k pití? Či církvi Boží,“ to jest podle Augusta domem modlitby, „pohrdáte?“ Za druhé označuje církev služebníky, kteří k onomu domu patří. A odtud kněží přísluší k jedné hmotné církvi se nazývají církvi. Protože však církve je v řečtině shromáždění spojené pod jednou vládou, jak učí Aristoteles v 2. knize Politiky, v kapitole 7. slovy: „Shromáždění se zúčastňují všichni“, nazývá se tedy v tomto významu shromáždění všech lidí církví podle onoho slova u Matouše v 25. kapitole: „Když přijde Syn člověka ve své slávě a všichni andělé jeho s ním, rehdy se posadí na trůn své velebnosti a shromážděny budou před něj všecky národy.“ Hle, veliké shromáždění všech lidí pod vládou krále Krista! Poněvadž však celé ono shromáždění není církvi svatou, proto se dodává: „I rozdělí je jedny od druhých, tak jako pastrýř odděluje ovce od kozlů.“

10
20

Z toho je zřejmé, že jedna jest církev ovci a druhá kozlů, jedna církev svatých a druhá zavřených. Rovněž církev spravedlivých je jednak církvi karolickou, to jest obecnou, která nemí částí jiné církve, a o té chci nyní pojednat – jednak církvi dílčí, která je částí jiné podle onoho slova Spasitelova u Matouše 18: „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tu jsem uprostřed nich.“ Z toho je patrné, že dva spravedliví,

15
25

shromáždění ve jméně Kristově, tvoří s Kristem jako hlavou dílčí svatou církev. Podobně tři, čtyři a tak dále, až do počtu všech předurčených. A tak často chápe církev Písmo, jak říká Apoštol v I. Korintském 1:

„Církvi Boží, která je v Korintu, posvěceným v Kristu Ježíši.“ Také ve Skutcích v 20. kapitole: „Budte bedliví na sebe i na všecko stádce, v němž Duch svatý ustanovil vás biskupy, abyste spravovali církev Boží, kterou si dobyl vlastní krví.“ A v tomto smyslu jsou všichni spravedliví nyní žijící pod vládou Kristovou v arcibiskupství Pražském a zvláště předurčení svatou církví pražskou. A totéž platí o jiných dílčích církvích svatých, o nichž říká Eklesiastikus v kapitole 24: „V církvích nejvyššího otevřela ústa svá“, a v kapitole 31: „Almužny jeho vypravovati bude všechna církev svatých.“

Avšak církev svatá katolická, to jest obecná, je souhrnně všech předurčených, zahrnující všechny předurčené přítomné, minulé i budoucí. Tento názor plynne z výkladu blaženého Augustína na Jana, který se cituje v 32. oddíle, v květni 4., v kapitole *Recurrat*, jak táz církev předurčených trvala od začátku světa až k apoštolum, a odtud až do dne soudu. Nebot říká: „Církev, která zrodila Abela, Enocha, Noe a Abrahama, zrodila také Mojžíše a později proroky před příchodem Páně. A ta, která tyto zrodila, zrodila i apoštoly a mučedníky naše a všechny dobré křestany. Zrodila totiž všechny, kteří se narodili v různých dobách, avšak jsou součástí společenství jednoho lidu. A občané též obce zakusili strasti tohoto putování, některí je zakoušeli nyní a ostatní je budou zakoušet až do skonání.“ Hle, jak jasně ukazuje tento svatý na svatou církev obecnou. A způsobem tomu odpovídajícím mluví tam hned o církvi zlostníků. Říká: „Církev, která zrodila Kaina, Cháma, Izmaele a Ezaua, zrodila též Darana a jiné podobné v též národeč. A táz, která zrodila je, zrodila také Jidáše, falešné apoštoly, Šimona Maga a ostatní falešné křestany až po naše časy, kteří setrvávají zatrvrzele ve zvěřecké žádostivosti, at už jsou smíšeni s ostatním celkem aneb jsou svým nesouhlasem v otevřeném rozkolu.“ Tak Augustín.

Z jeho názoru plyne, že svatá církev obecná je jedna jediná, a ta je souhrnnem předurčených od prvního spravedlivého včetně až k tomu poslednímu, který má být jednou spasen. Zahrnuje v plném počtu všechny, kteří mají být spaseni. O naplnění tohoto počtu měli svatí zavraždění pod oltářem božskou připověď, aby měli strpení „ještě malíčký čas, až by se

naplnil počet spolušlužebníků a bratří jejich“ – Zjevení 6. Nebot vše-
vědoucí Boh, který „všecky věci na míru, na váhu i na počet spořádal“
předem stanovil, kolik lidí má být nakonec spaseno.

Obecná církev je také nevěsta Kristova, o níž pojednává Píseň písni-
a o níž Izaiáš v kapitole 61 říká: „Jako ženicha okrášleného korunou a
jako nevěstu ozdobenou náhrdelníky.“ Ona je ta jedinká holubice, o níž
říká Kristus v Písni 6: „Jedina jest má holubice, dokonalá má.“ Ona je
také ženou statečnou, „jejíž čeled je obléčena v roucho dvojité“ – Při-
sloví 31. Ona je královnou, o níž říká žalmista: „Postavila se královna
tobě po pravici v rouchu zlaceném.“ Tato matka naše jest Jeruzalém,
chrám Páně, království nebeské a město velkého krále. „A té církvi,“
praví Augustin v *Enchiridion 41*, „je třeba rozumět jako celku a nejen
jako té části, která putuje od východu slunce až na západ a chválí jméno
Pána a po dávném zajetí zpívá píseň novou, – nýbrž také jako té, která
od svého založení vždy lmula k Bohu v nebesích a neokusila žádné zlo
ve svém postavení. Ta zůstává mezi svatými anděly blahoslavená a při-
spívá podle potřeby na pomoc své časti, která putuje na zemi. Vzdyst ta,
která bude jedna svazkem věčnosti, již nyní jest jedna poutem lásky,
jsouc jako celek ustanovena k tomu, aby uctívala Boha. Proto ani její
celek ani žádná její část nemá být uctívána jako Bůh.“ Tak Augustin.
Toto je svatá církev obecná, kterou křestané vyznávají hned po víd-
v Ducha svatého, a to ze tří důvodů: Předně proto, že podle blaženého
Augustína ve svrchu zmíněném spise je církev nejvyšším stvořením,
takže je kladena hned za nestvořenou Trojici. Za druhé, že láskou Ducha
svatého je s Kristem oddána ve věčném manželství. A za třetí, že je na
místě, aby sama Trojice měla chrám, v němž by přebývala. Odtud Augustin
vymínil díle uzavírá slovy: „Bůh tedy přebývá ve svém chrámu,
a to nejen Duch svatý, nýbrž i Otec i Syn. On také říká o svém těle, pro
něž se stal hlavou církve Boží, která je mezi lidmi, aby sám měl prvenstrví
ve všem: Zrušte chrám tento a ve třech dnech jej zase znovu zbuduj.“
Tak Augustin.

Z jeho slov lze vysoudit, že obecná církev jest jedna, od počátku až do
konání světa chválící Boha. Za druhé, že svatí andělé jsou částí svaté
církve obecné. Za třetí, že putující část oné církve je pod-
porována církví zvítězilou. Za čtvrté, že církev bojující a zvítězilá jsou
spojeny poutem lásky. Za páté, že církev jako celek i kterákoliv část

má uctivat Boha a že ani sama ani žádná její část nemá být uctivána jako Bůh. Z toho plynne důsledek, že věřící, „nemají věřiti v církev, protože není Bohem, ale jen domem Božím“, jak díl Augustin ve výkladu vyznání, avšak mají věřit, že svatá církev obecná jest nevěsta Pána Ježíše Krista, nevěsta pravim cudná, neporušená a zcela neschopná smilnit. Nebot blažený Cyprián, biskup a slavný mučedník v 24. oddile, v 1. kvestii, v kapitole *Loquitur* říká: „Církev je jedna a ta se rozprostírá do dálky i do šíře s rostoucí úrodností,“ a dodává: „A přece hlava je jedna, původ je jeden a jedna je matka oplyvající bohatou úrodností. Nevěsta Kristova nemůže smilnit, je neporušená a cudná. Zná jen jeden dům a s čistým studem stříží svatost jednoho lože.“ Tak on.

Tato svatá církev je také hospodářovou vinicí, o níž praví Řehoř v homilií 19: „Nás Srvotřel má vinici, totiž církev obecnou, která jakož vyhnala tolík výhonků, kolik svatých vydala od spravedlivého Abela až po toho posledního vyvoleného, který se narodí při skonání světa.“ O ní také říká svatý Remigius v postní homilií na text: „Muži Niniští stanou na soudu s pokolením tímto a potupí je: „Svatá církev je shromážděna ze dvou částí, jednu tvoří ti, kdo nezhrášili, a druhou ti, kdo hřešit přestali.“ Tak on. O církvi mluví blažený Isidor v 14. kapitole *De summo bono*: „Svatá církev se proto nazývá obecnou, protože je obecně po celém světě rozšířena.“ O ní mluví také Augustin a Ambrož ve své písni k Boží chvále: „Tebe po tváři vši země vyznává církev svatá.“ Ambrož o ní sám říká v 24. oddile, v 1. kvestii: „Který dům je důstojnější pro přijetí apoštolského kázání než církev svatá? Nebo komu má být přede všemi dána většina přednost než Kristu, který umýval nohy svých hostů a nepřípustí, aby kdokoli z těch, které přijal do svého domu, pribýval v něm se špinavýma nohama, totiž skutky?“ Tak Ambrož.

Také papež Pelagius v 24. oddile, v 1. kvestii, v kapitole *Schisma* se o této církvi dovokává slov blaženého Augustina: „Dvě církve nemohou být“, a dále říká: „Je známo, že církev, jak bylo častěji pověděno, je jedna, a ta je tělem Kristovým, které nemůže být rozčleneno do dvou nebo více těl.“ O ní mluví také Jeroným uváděný v *De penitentia*, v distinkci I., v kapitole *Ecclesia*: „Církev Kristova je bez poskvrny a vrásky nebo čehokoli takového. O tom tedy, kdo je hríšník nebo poskvrněný nějakou nečistotou, nemůžeme říci, že patří k církvi Kristově.“ Tato obecná svatá církev je také mystické tělo Kristovo, jak říká

Apoštolk Efezským I.: „Jej dal za hlavu nad vši církvi, která je jeho tělo“, a ke Kolosenským I.: „On jest hlava těla církve“, a dále: „za jeho tělo, jež jest církev“; a v Efeszským 5: „Kristus jest hlava církve a on sám je spasitel jejího těla.“ A níže: „Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni, aby ji posvětil, očistiv ji obmytím vodou v slovu života, aby ji sobě postavil slavnou církev bez poskvrny a vrásky nebo čehokoli takového, ale aby byla svatá a neposkvrněná.“ A o tento text se opírají svatí učitelé. Augustin v *De doctrina christiana* říká: „Kristus je hlava církve, což je jeho tělo, které bude s ním přebývat v království a ve věčné slávě.“ Řehoř ve spise *Moralia*, v knize 35, v kapitole 9. říká: „Protože Kristus a církev jsou totič, hlava a tělo tvorí jednu osobu.“ A v 15. homilií na Ezechiele: „Církev je jedně podstaty s Kristem svou hlavou.“

Bernard ve výkladu Písni: „Církev je tělo Kristovo vzácnější než to, které vydal na smrt.“ Paschasius v knize o svatosti těla Kristova praví, jak lze ostatně nalézt ve svatých Písmech, že církev Kristova nebo nevěsta Boží je nazývána tělem Kristovým, „nepochybň proto, že všeobecná Kristova církev je jeho tělem, a Kristus je nazýván hlavou a všechni využení údy, z nichž se shromažďuje jedno tělo církve v muže dokonalého a k míře plnosti Kristovy. Avšak tělo Kristovo — totiž nevěsta Boží — právem se nazývá církví podle onoho Apoštola slova: „A budou dva jedno tělo. To je, praví, veliká svatost v Kristu a v církvi. Proto jestliže Kristus a církev jsou v jednom těle, tím spíše jsou jedno tělo, jedna hlava, totiž ženich, avšak jednotliví vyzolení jsou si údy navzájem.“ Tak Paschasius.

Už z výroků svatých jasně vyplyvá, že svatá církev obecná jest počet všech předurčených a Kristovo mystické tělo, jehož on jest hlavou, a Kristova nevěsta, kterou pro své tak veliké milování výkoupil svou krví, aby byla jeho slavným vlastnictvím až do konce, bez vrásky hřachu smrtelného a poskvrny hřachu všedního, ale aby byla svatá a neposkvrněná a navždy objímalá ženicha Krista.